

Ignasi Aragay
SEGUEIX-ME

Ilegim

22/09/2021

El fracàs cultural de Barcelona (i Catalunya)

A través de la lectura de l'assaig *Barcelona, cultura sense capital* (PAM) retrobo un vell conegut, Marc Roig (Barcelona, 1964), amb qui en l'adolescència vam fer una revista que se suposava que era contracultural, L'Estil, a l'assembleari Casal de Joves de Sant Gervasi. Al Marc no l'he vist, els últims quaranta anys. Aviat està dit. S'ha dedicat a l'activisme i la gestió cultural, sempre una mica a contracorrent. Veig que no ha perdut l'*enfant terrible* que duia dins. Al llibre es deixa anar, implacable, geniüt, torrencial. "Em fa sentir català el fet d'avergonyar-me'n". Lamenta la deriva comercial i institucional, turística i cosmopolita, en què diu que ha acabat convertint-se la marca Barcelona. I no només enyora l'ebullició creativa, compromesa i polititzada del tardofranquisme, sinó que també mira més enrere, cap a les bases populars de la cultura catalana del segle XIX, fent valer, d'una banda, el batec llibertari obrer i, de l'altra, la connexió ciutadana dels autors de la Renaixença, per exemple Pitarra. A través del Palau de la Música, fa un judici històric molt gràfic: "És la caricatura de la burgesia catalana", que comença amb un impuls romàntic, s'apunta a la resistència franquista, creix en democràcia a través d'un sistema de corrupció generalitzat i acaba, avui, captiu (el Palau i la burgesia) del turisme. Al CCCB li reconeix haver donat ales a moltes propostes emergents, però al final no el perdona: "Deu haver fet una gran tasca d'instrucció de les classes mitjanes barcelonines, però mai no ha aconseguit aixecar polseguera o fer-nos posar vermells [...] ni ha pres mal ni ha fet mal". I el Macba? "Abans de tot, és una estratègia urbanística. Un museu nacional que no vol ser nacional i que vol evitar preguntes incòmodes sobre la cultura del seu país". El Liceu, el MNAC, l'Auditori, el TNC, el Lliure i la Filmoteca tampoc en surten ben parats. Més que democratitzar la cultura, han creat "segregació cultural". I encara deixa de banda les grans institucions no adreçades al públic, com l'Arxiu Nacional o la Biblioteca de Catalunya, que sobreviuen en una misèria, afegeixo jo. Creu que s'ha produït una continuïtat històrica del projecte noucentista (elitista) amb lleugers tocs de Modernisme (popular), tot sense diners ni ambició. S'han fet biblioteques, sí; i fàbriques de creació. Però n'hi ha prou? Què s'hi fa i qui les usa?

Un llibre així hauria de sacsejar el món polític i el sector cultural. Però estem tan anestesiats, ens hem acostumat tant a l'anar fent, a l'oasi cultural enmig del desert... Ara s'està imposant que la cultura és un dret, ja no es parla tant de consum, màrqueting i números. Queda molt bé, això. Però com es vehicula aquest dret? Quina cultura? Qui la fa? Qui s'ho creu? La crítica i autocrítica permanents que hi ha en el camp educatiu no es troben en el cultural, tancat en si mateix, escleròtic. Marc Roig ens posa davant del mirall trencat. I en un atac de nostàlgia amb un inoportú punt d'amnèsia (atribueix la cançó a Bob Dylan en lloc de Pete Seeger), al final es pregunta "què se n'ha fet d'aquelles flors". Què se n'ha fet, de la Barcelona culturalment inquieta? Què se n'ha fet, de la cultura catalana?

CONTINGUT ELABORAT PER

[Ignasi Aragay](#)

FONT:

Aragay, Ignasi (2021). El fracàs cultural de Barcelona (i Catalunya). *Diari Ara*.
https://ilegim.ara.cat/129_3ef012?utm_source=Redes-Sociales